

Vzdělávací program nástavbového oboru POSUDKOVÉ LÉKAŘSTVÍ

1	Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru	1
2	Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru	2
	2.1 Praktická část vzdělávacího programu – v délce minimálně 12 měsíců	2
	2.2 Teoretická část vzdělávacího programu	3
3	Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů.....	3
4	Všeobecné požadavky	4
5	Potvrzení hodnocení o průběhu vzdělávání v nástavbovém oboru	5
6	Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní specializovanou způsobilost	5
7	Charakteristika akreditovaných zařízení	6
8	Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální zabezpečení a technické a věcné vybavení pro jejich realizaci - charakteristika	7

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru

Cílem vzdělávání v nástavbovém oboru posudkové lékařství je získání zvláštní specializované způsobilosti osvojením potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností, umožňujících samostatnou činnost v oboru, zejména při posuzování zdravotního stavu pro:

- výkon práce a jiných společensky důležitých činností,
- účely pojistných systémů sociálního zabezpečení,
- státní sociální podporu, sociální péči, pomoc v hmotné nouzi a sociální služby,
- politiku zaměstnanosti,
- výkon služby v Armádě České republiky a bezpečnostních sborech,
- oblast sociálního zabezpečení osob pohybujících se v rámci Evropské unie.

2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru

Podmínkou pro zařazení do nástavbového oboru posudkové lékařství je získání specializované způsobilosti v některém z oborů specializačního vzdělávání, s výjimkou oborů: hygiena a epidemiologie, klinická biochemie, lékařská genetika, lékařská mikrobiologie, patologie a soudní lékařství.

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení § 79 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání v nástavbovém oboru probíhá jako celodenní průprava v zařízeních akreditovaných podle tohoto zákona v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době a je odměňována. Vzdělávání v nástavbovém oboru může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba, přitom její rozsah nesmí být nižší, než je polovina stanovené týdenní pracovní doby. Je-li příprava rozvolněná, celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávání v nástavbovém oboru probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb nebo jiných fyzických nebo právnických osob, kteří získali akreditaci podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“).

Celková délka přípravy v oboru posudkové lékařství je v délce 12 měsíců, z toho:

2.1 Praktická část vzdělávacího programu – v délce minimálně 12 měsíců

Část I.

a) povinná odborná praxe v oboru posudkové lékařství

Akreditované zařízení		Počet měsíců
posudkové lékařství <i>poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem posudkové lékařství</i>		12 včetně účasti na vzdělávacích aktivitách uvedených v bodu 2.2
z toho	posudkové lékařství – posudková praxe na akreditovaném zařízení I. typu (praktický výkon posudkové činnosti v plném rozsahu pod metodickým vedením v oblasti posuzování pro účely pojistných systémů sociálního zabezpečení, státní sociální podpory, sociální péče, sociálních služeb, pomoci v hmotné nouzi a zaměstnanosti)	11,5
	posudkové lékařství – posudková praxe na akreditovaném zařízení II. typu (praktický výkon posudkové činnosti v přezkumném a odvolacím řízení, včetně řízení o námitkách, pod metodickým vedením)	0,5

Část II.

2.2 Teoretická část vzdělávacího programu

a) účast na vzdělávacích aktivitách – povinná

Kurzy	Počet
kurz Funkční diagnostika	16 hodin
kurz Posudkové lékařství – Část I. – IV.	17 dní

b) účast na vzdělávacích aktivitách je povinná v tomto rozsahu:

b1) všechny níže uvedené kurzy pro lékaře, kteří byli zařazení do nástavbového oboru bez absolvování níže uvedených kurzů,

b2) kurzy Lékařská první pomoc a Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace, pro lékaře, kterým uplynulo od absolvování těchto kurzů více než 5 let, a

b3) kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí pro lékaře, kterým uplynulo od absolvování tohoto kurzu více než 10 let.

Kurzy	Počet hodin
kurz Lékařská první pomoc	20
kurz Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace	12
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí	4

c) účast na vzdělávacích aktivitách – doporučená

Kurzy, semináře	Délka trvání
další kurzy, vědecké a vzdělávací akce garantované příslušnou odbornou společností nebo Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále jen „IPVZ“) nebo Českou lékařskou komorou (dále jen „ČLK“) nebo lékařskými fakultami (dále jen „LF“) nebo akreditovanými zařízeními, aj.	v rozsahu min. 40 hod.

Pokud školenec absolvoval kurzy dle části II. b) v rámci specializačního vzdělávání (včetně oboru praktické lékařství pro děti a dorost) s výjimkou dále uvedených oborů: hygiena a epidemiologie, klinická biochemie, lékařská genetika, lékařská mikrobiologie, patologie a soudní lékařství a neuplynula platnost těchto kurzů, neabsolvuje je v rámci nástavbového oboru.

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Teoretické znalosti

- Teorie a metodologie lékařské posudkové činnosti.
- Lékařské vědomosti a znalosti nutné pro zjišťování zdravotního stavu a funkčního hodnocení posuzovaných.
- Obecná pravidla hodnocení zdravotního stavu ve vztahu k práci a jiným činnostem.

- Znalost faktorů pracovního prostředí včetně hodnocení fyzické a psychické zátěže v typických druzích pracovních činností.
- Posudkové zásady u jednotlivých nosologických jednotek a jejich aplikace v posudkové činnosti.
- Potřebné znalosti funkční diagnostiky, fyziologie a hygieny práce, profesiografie, pracovní rehabilitace, psychologie práce, lékařské etiky a sociologie medicíny.
- Základní orientace v lékařské statistice a demografii.
- Znalost právní úpravy a organizace provádění lékařské posudkové činnosti v důchodovém a nemocenském pojištění, státní sociální podpoře, sociální péči, pomoci v hmotné nouzi, sociálních službách a politice zaměstnanosti, při poskytování zdravotnické péče.
- Hlavní zásady posudkové činnosti v Armádě České republiky a bezpečnostních sborech.

Praktické dovednosti

- Aplikace právních předpisů se schopností vyhotovit kvalifikovaný posudek ze všech oblastí lékařské posudkové činnosti.
- Výkon lékařské posudkové činnosti.
- Schopnost stanovit potřebné lékařské nálezy, které jsou podstatné pro posouzení zdravotního stavu, schopnost jejich interpretace a praktická aplikace při hodnocení zdravotního stavu podle příslušných ustanovení právních předpisů, schopnost formulace posudkových závěrů.

Teoretické znalosti a praktické dovednosti z ostatních oborů

- Schopnost provést a vyhodnotit klinické vyšetření interní, chirurgické a neurologické, schopnost vyhodnotit klinické vyšetření z ostatních oborů.
- Zásady poskytování první pomoci.

4 Všeobecné požadavky

Absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru:

- má znalosti právních předpisů Evropské unie, platných právních předpisů, předpisů vydávaných Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem životního prostředí popř. jinými úřady státní správy ve vztahu k oblasti zdravotnictví,
- osvojí si provozní a administrativní činnosti a management týmové práce, osvojí si základy počítačové techniky jako prostředku pro ukládání a vyhledávání dat, odborných informací a komunikace.
- má základní znalosti posudkového lékařství, lékařské etiky, právních předpisů platných ve zdravotnictví, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví.

5 Potvrzení hodnocení o průběhu vzdělávání v nástavbovém oboru

Vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele v akreditovaném zařízení.

- a) Průběžné hodnocení školitelem
 - záznamy o absolvované praxi,
 - záznamy o průběžném hodnocení školitelem v šestiměsíčních intervalech, vše potvrzeno v průkazu odbornosti.
- b) Předpoklad přístupu k závěrečné zkoušce
 - absolvování požadované praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí,
 - vypracování písemné práce s posudkovou tematikou. Práci lze nahradit předložením odborného sdělení s posudkovou tematikou, které bylo uveřejněno v odborném časopise, ne starší 3 let,
 - absolvování povinného kurzu Funkční diagnostika a kurzu Posudkové lékařství – Část I. – IV., úspěšně ukončeného písemným testem na závěr kurzu Posudkové lékařství – Část III.,
 - potvrzení o absolvování kurzů a vzdělávacích akcí (viz tab. Část II.).
- c) Vlastní závěrečná zkouška
 - **teoretická část** – 3 odborné otázky,
 - **praktická část** – ústní obhájení písemné práce s posudkovou tematikou na závěr kurzu Posudkové lékařství – Část IV.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní specializovanou způsobilost

Absolvováním nástavbového oboru posudkové lékařství zdravotničtí pracovníci získávají zvláštní odbornou způsobilost pro vymezené činnosti, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost.

Absolvent nástavbového oboru posudkové lékařství je oprávněn:

- posuzovat zdravotní stav v rozsahu vzdělávacího programu,
- poskytovat poradenskou a organizační činnost v oblasti pracovní a sociální rehabilitace a rekvalifikace,
- aplikovat základní právní normy EU v oblasti sociálního zabezpečení.

7 Charakteristika akreditovaných zařízení

Specializační vzdělávání zajišťuje poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná právnická nebo fyzická osoba, které ministerstvo udělilo akreditaci (dále jen „akreditované zařízení“). Akreditované zařízení zajišťující výuku školenců musí zajistit školení absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce a dále umožnění studia a pobytu v jiném akreditovaném zařízení, které může poskytovat část přípravy, která není dostupná ve vlastním akreditovaném zařízení.

Nedílnou součástí žádosti o udělení nebo prodloužení akreditace je plán atestační přípravy školence, který vychází z § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb. a dále smlouvy o spolupráci s jiným smluvním zařízením (pokud akreditované zařízení nezajišťuje náplň vzdělávacího programu samo).

7.1 Akreditované zařízení I. typu

Personální zabezpečení	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost nebo zvláštní specializovanou způsobilost v oboru posudkové lékařství a minimální úvazek ve výši 0,5 u zaměstnavatele. • Poměr školitel/školenc – 1:3. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem.
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Spektrum činnosti pokrývající základní šíři lékařské posudkové činnosti. • AZ zachovávají okresní úroveň, a to na odděleních lékařské posudkové služby okresních správ sociálního zabezpečení a na pracovištích Armády České republiky a bezpečnostních sborů.

7.2 Akreditované zařízení II. typu

Personální zabezpečení	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost nebo zvláštní specializovanou způsobilost v oboru posudkové lékařství a minimální úvazek ve výši 0,5 u zaměstnavatele. • Poměr školitel/školenc – 1:3. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem.
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • AZ spektrem činností pokrývá celou šíři teoretických znalostí lékařské posudkové činnosti v odvolací agendě (vč. řízení o námitkách). • AZ zachovávají krajskou úroveň – na pracovištích regionálních oddělení Lékařské posudkové služby ČSSZ, na pracovištích posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a na pracovištích Armády České republiky a bezpečnostních sborů.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální zabezpečení a technické a věcné vybavení pro jejich realizaci - charakteristika

8.1 Program kurzu Lékařská první pomoc

Předmět
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie – astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie – kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, diferenciální diagnóza., terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.
Traumatologie – těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.
Hromadné postižení zdraví/osob, základy řešení v přednemocniční a časné nemocniční neodkladné péči (PNP a NNP).
Integrovaný záchranný systém (IZS) a krizová připravenost zdravotnické záchranné služby (ZZS) a zdravotnických zařízení (ZZ).
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.
Praktická výuka.
Celkem 20 hodin, nebo e-learning

Znalosti získané v kurzu se ověřují po ukončení testem.

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Lékařská první pomoc

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicíny a praxí nejméně 5 let v oboru, nebo se specializovanou způsobilostí v oboru anesteziologie intenzivní medicína a praxí v oboru nejméně 5 let, popřípadě se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice. • Garant kurzu má specializovanou způsobilost v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace.
Technické vybavení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku. • Učebna pro praktickou výuku s vybavením: model (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí, zejména respiračních a oběhových k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.

- Model musí umožnit nácvik:
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky, včetně intubační a různými technikami tracheální intubace,
 - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem,
 - nácvik intubace dětí včetně novorozenců a umělou plicní ventilaci,
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií),
 - punkci pneumotoraxu,
 - zajištění vstupu do krevního řečiště – punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis interna), vena femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
 - diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmakoterapie a elektroimpulzoterapie.
- Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí.

8.2 Program kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Předmět
Legislativa.
Základní právní předpisy ve zdravotnictví a jejich hierarchie.
Organizace poskytování zdravotních služeb a řízení zdravotnictví.
Rozhodování pacienta (informovaný souhlas, odmítnutí péče).
Poskytování zdravotní péče bez souhlasu, omezovací prostředky.
Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků.
Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací.
Náležitá odborná úroveň (lege artis).
Stížnosti ve zdravotnictví.
Právní odpovědnost lékaře a poskytovatele zdravotních služeb.
Poskytování zdravotní péče v Evropské unii a přeshraniční zdravotní péče.
Systém veřejného zdravotního pojištění.
Zdravotní služby hrazené ze zdravotního pojištění.
Plátcí zdravotního pojištění, práva a povinnosti pojištěnců.
Systém úhrad zdravotní péče.
Systém sociálního zabezpečení a lékařská posudková služba.
Nemocenské pojištění.
Důchodové pojištění.
Sociální pomoc a sociální služby.
Lékařská etika.
Etické kodexy, etické chování zdravotnických pracovníků.
Základní principy a etické zásady.
Etické problémy současné medicíny.
Komunikace ve zdravotnictví.
Základní principy a specifika.

Komunikace mezi zdravotnickými pracovníky, pacientem a osobami jemu blízkými.

Krizová komunikace.

Celkem 12 hodin, nebo e-learning

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Personální zabezpečení

- Minimálně 2 lektori se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, s vysokoškolským vzděláním v oboru právo v magisterském studijním programu na vysoké škole v České republice nebo na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno, a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let. Lektori zdravotnického práva dokládají přehled publikační činnosti za posledních 5 let a pedagogickou činnost.
- Součástí lektorského týmu musí být lektori s ukončeným vysokoškolským vzděláním příslušného zaměření a odbornou praxí nejméně 5 let v oblasti přednášeného tématu (etika, komunikace a sociální zabezpečení).

Technické vybavení

- Učebna pro teoretickou výuku.

8.3 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (dále jen „NL“) a léčba závislostí

Předmět

Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.

Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.

Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.

Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých medicínských oborů, možnosti prevence.

Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.

Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.

Závěr kurzu, shrnutí.

Celkem 4 hodiny, nebo e-learning

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí

Personální zabezpečení

- Lektori se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, popřípadě se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické vybavení

- Učebna pro teoretickou výuku.

8.4 Program kurzu Funkční diagnostika

Předmět	Minimální počet hodin
Zátěžové testy, metodika zátěžových vyšetření, ergometrie, orientační vyšetření informativně (stupínek, schody), bicyklová ergometrie, spiroergometrie – vybavení, typy testů a zátěží, resuscitace, základní hodnocení.	8
Plicní funkce, vyšetření vitální kapacity, spirometrie se sledováním statických a dynamických plicních objemů, celotělová pletysmografie, bronchodilatační, bronchokonstrikční test, základní hodnocení.	8
Celkem	16

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Funkční diagnostika

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v daném oboru funkční diagnostiky s praxí nejméně 5 let v oboru.
Technické vybavení
<ul style="list-style-type: none"> Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením. Učebna pro praktickou výuku s vybavením pro provádění příslušných testů v oblasti funkční diagnostiky.

8.5 Program kurzu Posudkové lékařství – Část I. – IV.

Předmět	Minimální délka trvání
Část I. Teorie a metodologie lékařské posudkové činnosti (dále jen „LPC“), její organizace a řízení; právní předpisy o pojistných systémech sociálního zabezpečení, státní sociální podpoře, sociální péči, pomoci v hmotné nouzi, o sociálních službách, posuzování zdravotní způsobilosti k práci a jiným činnostem, správní řád a jeho speciální úpravy k jednotlivým částem posudkové činnosti, veřejné zdravotní pojištění, právní odpovědnost ve zdravotnictví, nemoci z povolání a ohrožení nemocí z povolání, LPC v rámci zaměstnanosti.	1 týden
Část II. Posudkové zásady v hlavních klinických oborech (neurologie, chirurgie, vnitřní lékařství, gynekologie a porodnictví, psychiatrie, otorinolaryngologie, ortopedie, traumatologie, oftalmologie, rehabilitační a fyzikální medicína).	1 týden
Část III. Metodická, kontrolní a recenzní činnost v LPS; základy LPC v Armádě ČR a bezpečnostních sborech; repetitorium posudkových zásad a kritérií, repetitorium právních předpisů platných v LPC; lékařská etika; základy sociologie medicíny; problematika odškodňování úrazů; vybrané pojmy ze zákoníku práce; základy fyziologie, hygieny a psychologie práce	1 týden

Závěrečný test.	
Část IV.	
Závěrečný seminář k celé specializační přípravě, veřejné obhajoby závěrečných prací.	2 dny
Celkem	17 dní

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Posudkové lékařství – Část I. – IV.

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v daném oboru a min. 3 roky po získání nejvyššího vzdělání v oboru. • Součástí lektorského týmu mohou být i další osoby, které mají vysokoškolské vzdělání a praxi v oblasti nelékařských oborů, které tvoří náplň vzdělávacího programu. • Garant kurzu má nejvyšší vzdělání v oboru posudkové lékařství s délkou praxe min. 5 let po získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru posudkové lékařství.
Technické vybavení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.